

τὴν Ἑλληνικὴν ταύτην οἰκογένειαν μυρία ψευδολογεῖ, λέγει ὅτι αὕτη προήρχετο ἐκ τῆς ἐπὶ τῆς Ροδόπης κώμης Μποϊκοβο καὶ ὅτι ὁ Ἀθανάσιος ἦτο πένης (!) καὶ οὐδεμιᾶς ὑπολήψεως ἀπὴλθεν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὡς ἰδιότροπος καὶ ραδιοῦργος. Ὁ Ἀθανασάκης ἐξακολουθήσας ὡς καραμπατζῆς τὴν ἐργασίαν τοῦ πατρὸς του φαίνεται ὅτι ταχέως ὑπόδικίμῃσε καὶ συνεδέθη μετὰ τῆς εὐγενοῦς ἰθαγενοῦς οἰκογενείας τοῦ τζελεμπῆ Μιχαὴλ Κύρου λαβὼν σύζυγον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ζωὴν καὶ προῖκα τὸ μέγα ἐν τῇ κώμῃ Δερμέν-δερέ ὑπὸ τὴν Ροδόπην ἀγοράκτημα. Οὕτω εἰσῆχθη εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν καὶ κληθεὶς εἰς τὴν μητρόπολιν ὡς ἄρχων μετείχε τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας ἐπὶ τριάκοντα καὶ πλέον ἔτη, ὡς διαπιστοῦται ἐκ τῆς ἐν τοῖς κώδιξι τῆς μητροπόλεως ὑπογραφῆς αὐτοῦ. Ἐν τοῖς ἄρχείοις τῶν ἀμπατζήδων ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ ἀπαντᾷ ἐν τισι πρακτικοῖς μεταξὺ τῶν πρώτων ὑπογραφῶν. Τὸ ἐπὶ μαρμαρίνης πλακός, ἐν τῷ ἄνω μέρει τῆς ὁποίας εἶναι ἐγγεγραμμένος ὁ δικέφαλος αἰετός καὶ ἐν τῷ κάτω τράπεζα μετὰ μελανοδοχείου, ἐπιτάφιόν του ἐπίγραμμα ἔχει ὡς ἑξῆς:

«† Μνημεῖον, εἰπέ τίνα καλύπτεις ἔνδον; ἄμφω βιώσαντας γε λαμπρῶς, κοσμίως, τὸν μὲν ἐτ' ἐξήκοντα, τὴν δὲ πενήκονθ', Ἀθανάσιον τὸν Χατζηδημητρίου οὗς, Χριστέ, τάξον ἐν χορῷ τῶν δικαίων, Γκιουμοῦς γκερδάνη, ἄνδρα γενναῖον μάλα κόλποις Ἀβραάμ καὶ Ἰωῆς τῆς ἀγῆρω καὶ φιλόπατριν πρὸς δὲ τὴν σύζυγον τούτου τῶν ἀρετῶν ἀξία λαβεῖν βραβεῖα».

1838, Ἰουνίου 27.

Ἐπὶ τῆς ἐν τῷ ἀγοράκτημα κρήνης ὑπῆρχε μέχρις ἐσχάτων ἐντετοιχισμένη μαρμαρίνη πλάξ διαστάσεων 0,50×0,60 τοῦ μ. ἔχουσα ἐν τῷ ἄνω μέρει ἀνάγλυφον ἐγχρωμον κύκλον μεταξὺ κρίνων, ὑφ' ὃν ἡ ἀκολουθοῦσα ἐπιγραφή μαρτυροῦσα τὸν πρῶτον ἰδιοκτήτην: «Ἐτῶν πρὶν ὀγδοήκοντα τὴν βούσιν ταύτην | ἔφερ' ὁ Κύρου Μιχαλάκης, πάλιν δ' ἐγγονοὶ τούτου ὁ Μιχαὴλ | Ἀθαν. Γκιουμοῦς-γκερδάν καὶ οἱ ἀδελφοὶ | παντελῶς τεφρωθεῖσαν ἔκτισαν ταύτην, | 1845 Ὀκτωβρίου, λ'». Κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν ἡ κρήνη κατεσκευάσθη τῷ 1765. Περὶ τοῦ ἀγοράκτηματος *ιδε Μνημ. Ἀποστολίδου*, τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐν Φιλίππουπόλει ἐσθιφίου τῶν ἀμπατζήδων, Ἀρχεῖον Θρησκ. Λαογρ. Θεσσαυροῦ, τόμ. I, ἐτ. 1936—37, σελ. 149.

ἀρ. 42

Ἀπόσπασμα διαθήκης τοῦ ἐν Βιέννῃ ἀποθανόντος Φιλίππουπολίτου Σωτηρίου Ἀντωνιάδου (Ἰσον)

(Κώδ. II, σελ. 304, ἐτ. 1841, I, 8)

Τελευταία διαταγή μου

1) Ἀφίνω εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῶν ἀνατολικῶν ὁρθοδόξων Γραικῶν Ὀθωμανικῶν ὑπηκόων εἰς αἰώνιον καπιτάλι φιορ. 3000 ἥτοι τρεῖς χιλιάδας φιορίνια εἰς εἰκοσάρια, τῶν ὁποίων ὁ τόκος ὁ χρονικὸς νὰ μοιράζεται εἰς τοὺς ἐνταῦθα ὁμογενεῖς μου πτωχοὺς Γραικοὺς τὴν ἡμέραν τῆς Μεταμορφώσεως.

2) Ἀφίνω εἰς τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἔτερα φ. 2500, ἥτοι φιορίνια δύο χιλιάδας πεντακόσια εἰς εἰκοσάρια εἰς αἰώνιον καπιτάλι καὶ ἐκ τοῦ χρονικοῦ τόκου αὐτῶν νὰ γίνηται τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον ἐν μὴ χρόν μνημόσυνον τὴν ἡμέραν τῆς θανῆς μου.

3) 'Αφίνω εις τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Τριάδος τῶν ἐνταῦθα ἐντοπίων ὀρθοδόξων Γραικῶν φ. 500 ἥτοι φιορίνια πεντακόσια εἰς εἰκοσάρια εἰς αἰώνιον καπιτάλι διὰ τὸ μνημονεύεται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τῆς ἐκκλησίας.

4) 'Αφίνω εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον τῆς πατρίδος μου Φιλιππουπόλεως φ. 2000, ἥτοι φιορίνια δύο χιλιάδας εἰς 20 εἰς αἰώνιον καπιτάλι, τὰ ὅποια νὰ τοκίζωνται μὲ ἀσφάλειαν καὶ ὁ χρονικὸς τόκος αὐτῶν νὰ συντείνῃ εἰς τὸ νὰ κρατοῦν διδασκάλους καλοὺς πρὸς παιδείαν τῆς νεολαίας. "Ετι εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Φιλιππουπόλεως φ. 1000 ἥτοι χίλια φιορίνια εἰς εἰκοσάρια, εἰς τὴν ἐκεῖ φυλακὴν φ. 1000 ἥτοι χίλια φιορίνια εἰς 20, τὰ ὅποια νὰ τοκίζωνται μὲ ἀσφάλειαν καὶ μόνον ὁ χρονικὸς τόκος αὐτῶν νὰ ἐξοδεύηται. 'Αφίνω ὡσαύτως εἰς τὰς ἐκεῖ ἐπὶ ἐκκλησίας 3500 φ. ἥτοι φιορίνια τρεῖς χιλιάδας καὶ πεντακόσια, δηλ. εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίνην, εἰς τὴν Παναγίαν, εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον, εἰς τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον, εἰς τὴν ἁγίαν Κυριακὴν, εἰς τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον πρὸς φ. 500 ἥτοι φιορίνια πεντακόσια εἰς τὴν καθὲ μίαν ἐκκλησίαν. Τὰ εἰρημένα χρήματα θέλουν τὰ περιλάβει οἱ ἐν Φιλιππουπόλει προεστώτες καὶ ἐπίτροποι τῶν εἰρημένων καταστημάτων καὶ μόνον μὲ τὴν ὑπογραφὴν αὐτῶν νὰ πληρωθῶσι.

5) Τὴν σύζυγόν μου Ραλλοῦ ἀφίνω φ. 40.000, ἥτοι φιορίνια σαράντα χιλιάδας εἰς εἰκοσάρια, τὴν δὲ θυγατέρα μου Σμαράγδαν, σύζυγον τοῦ κυρίου κ. Νίκολιτζ φ. 21.000, εἴκοσι μίαν χιλιάδας φιορίνια εἰς εἰκοσάρια.

Αὕτη ἐστὶν ἡ τελευταία διαταγή μου καὶ θέλησις, τὴν ὁποίαν θέλουν ἐκτελέσει οἱ κληρονόμοι μου ἐν συνειδήσει καὶ φόβῳ Θεοῦ.

Ἐν Βιέννῃ τῇ 13ῃ Μαΐου 1839.

Σωτήριος Ἀντωνιάδης

Ἰάκωβος Διαμαντίδης μάρτυς, Ἰωάννης Β. Ὁμιπρίσκου μάρτυς.

Ὁ ὑποφαινόμενος διερμηνεὺς ἐπικυροῖ διὰ τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπογραφῆς του ὅτι τὸ προκείμενον ἀντίγραφον διαθήκης ἰσὸν ἐστὶν αὐτολεξεὶ καὶ ἀπαράλλακτον τῇ πρωτοτύπῳ διαθήκῃ τοῦ ᾧδε ἀποβιώσαντος κυρίου Σωτηρίου Ἀντωνιάδου, τῇ εὐρισκομένη ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ ἐν Βιέννῃ ἐνδόξου Μαγιστράτου ἥτοι δημαρχίας.

Βιέννη, τὴν 8 Ἰαννουαρίου 1841.

Γεώργιος Γκιλάνης

Παρά τῷ Καίσαροβασιλικῷ δικαστηρίῳ τῶν εὐγενῶν ἐνορκος γραικιστὶ διερμηνεὺς.

Σημείωσις. Ὁ Σωτήριος Ἀντωνιάδης ἡ Ἀντωνίου, Φιλιππουπολίτης ἐμπορεύμενος ἐν Βιέννῃ, τῷ 1835, ἀπέστειλεν εἰς τὴν μητρόπολιν 25.000 γρ. πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῆς ἐπὶ τῆς Ροδόπης μονῆς τῶν ἁγίων Ἀναργύρων (ἴδε ἀνωτέρω § 9). Εἶναι ἐκ τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος. Εἰς τὸν ἀνοιχθέντα ἐράνου ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς κατάλογον εἶναι ἐγγεγραμμένος διὰ 3000 γρῶσια (ἴδε, ἀνωτέρω ἔγγρ. 25).